

Input // output

Modelonzekerheid

De Haan *et al.* onderzoeken econometrisch met gegevens van zeventien landen over de periode 2007–2013 in hoeverre schokken in de opbrengsten van staatsobligaties toe te schrijven zijn aan veranderende macro-economische variabelen van landen, zoals economische groei en de staatschuld. Zij concluderen dat staatsobligaties soms grote fluctuaties vertonen die niet door de onderliggende macro-economische variabelen kunnen worden verklaard. De mate waarin de obligaties over- of ondergewaardeerd zijn ten opzichte van wat op basis van de macro-economische variabelen voorspeld wordt, hangt daarnaast voor een

groot deel af van de specificaties van het econometrisch model. Aangezien deze specificaties niet alleen empirisch kunnen worden vastgesteld, maar ook door subjectieve economische opvattingen tot stand komen, zijn de conclusies van de empirische analyse ook subjectief. De auteurs roepen daarom op om de uitkomsten van dergelijke modellen zorgvuldig te interpreteren en daarnaast meer onderzoek te doen naar de invloed van specificatiekeuzes op uitkomsten.

Haan, L. de, J. Hessel en J.W. van den End (2013) *Are European sovereign bonds fairly priced? The role of modeling uncertainty.* DNB Working Paper, 399.

Productiviteitsoverdracht

Bedrijven profiteren van de spillover van productiviteit door werknemers die van baan veranderen. Stoyanov en Zubanov onderzoeken de feitelijke omvang van dit effect met gegevens over Deense bedrijven en werknemers over de periode 1995–2007, en ze vragen zich af welk gedeelte van deze winst wordt doorgegeven aan werknemers in de vorm van een hoger salaris. De conclusie is dat werknemers die van een productiever bedrijf komen de productiviteit van het ontvangende bedrijf significant verhogen. Dit effect is groter naarmate het productiviteitsverschil tussen beide bedrijven groter is. Werknemers die van minder productieve bedrijven komen, hebben geen significant effect op de arbeidsproductiviteit. Werknemers ontvangen gemiddeld zes procent van de productiviteitswinst, terwijl twee derde van de winst terecht komt bij de bedrijven. Dit impliceert dat arbeidsmobiliteit een relatief goedkope bron van productiviteitswinst voor minder productieve bedrijven is.

Stoyanov, A. en N. Zubanov (2013) *Money on the table? Firms' and workers' gains from productivity spillovers through worker mobility.* IZA Discussion Paper, 7702.

Herkapitaliseren

Van der Kwaak en Van Wijnbergen onderzoeken de wisselwerking tussen banken en overheden ten tijde van financiële crises aan de hand van een nieuw theoretisch model. Het model is in staat empirische verschijnselen zoals de mislukte Spaanse herkapitalisatie van banken in 2012 te verklaren. Een met schuld gefinancierde herkapitalisatie van noodlijdende banken zorgt ervoor dat het risico op een faillissement van de overheid toeneemt, wat weer zorgt voor een lagere waarde van staatsobligaties op bankbalansen, wat de reddingsoperatie kan ondermijnen.

Kwaak, C. van der, en S. van Wijnbergen (2013) *Financial fragility, sovereign default risk and the limits to commercial bank bail-outs.* Duisenberg School of Finance Discussion Paper, 065 en Tinbergen Institute Discussion Paper, 179.

Altruïsme

Een prestatiebeloningssysteem dat gebaseerd is op relatieve prestaties kan in de aanwezigheid van werknemers met altruïstische eigenschappen leiden tot een daling van de productiviteit. Hernandez *et al.* concluderen dit aan de hand van een laboratoriumexperiment. Als een werknemer onder een relatieve beloningsstructuur zijn inspanningen verhoogt, vergroot hij immers niet alleen zijn verwachte bonus, maar verkleint hij tegelijkertijd de verwachte bonus van zijn collega's. Uit de resultaten van het experiment blijkt dat in groepen waarin relatief veel altruïstische mensen zitten en waarin niet onderling wordt gecommuniceerd de inspanning gemiddeld met vijftien procent daalt ten opzichte van een situatie zonder bonus. De sociale voorkeuren van de medegroepsleden hebben geen invloed op de inspanning van mensen. Met de aanwezigheid van onderlinge communicatie wordt het effect nog groter, doordat men onderling kan afspreken een minimum aan inspanningen te leveren.

Hernandez, P., D. Minor en D. Sisak (2013) *Performance and relative incentive pay: the role of social preferences.* Tinbergen Institute Discussion Paper, 176.

Schulden

De schulden van Nederlandse gemeenten zijn in het tweede kwartaal van 2013 toegenomen tot 51 miljard euro. Dit is een stijging van 14 miljard euro, ofwel 36,7 procent ten opzichte van het tweede kwartaal in 2007. Het oplopen van de schulden wordt veroorzaakt door

37%

Toename schulden gemeenten sinds 2007

gemeentelijke begrotingstekorten in de afgelopen jaren als gevolg van teruglopende grondverkoop en stijgende lasten voor bijstandsuitkeringen.

CBS (2013) *Schuld gemeenten stijgt tot ruim 50 miljard euro.* CBS Webmagazine, 31 oktober.

Pensioenvoorkeuren

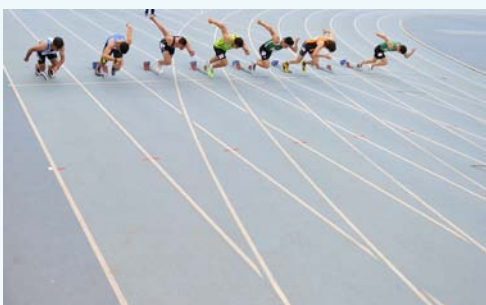
Kantarci en Van Soest onderzoeken in hoeverre de pensioenkeuzes van Amerikaanse ouderen variëren met financiële prikkels en andere factoren, zoals de pensioenleeftijd. De enquêterespondenten moesten scenario's beoordelen die onderling verschilden in bijvoorbeeld de hoogte van het pensioeninkomen en de -leeftijd en het inkomen tijdens een mogelijke deeltijdpensioering. Uit de resultaten blijkt dat een daling van het loon met tien procent de kans om met deeltijdpensioen te gaan met 4,3 procent verkleint. Daarnaast kiezen oudere werknemers en mannen vaker voor een direct volledig pensioen op latere leeftijd. Mensen uit grotere huishoudens kiezen ervoor om relatief later met pensioen te gaan.

Kantarci, T. en A. van Soest (2013) *Stated preference analysis of full and partial retirement in the United States. Netspar Discussion Paper*, 038.

Prestatiebeloning

De introductie van een relatieve beloningsstructuur bij winkelketens leidt gemiddeld niet tot betere prestaties. Dit komt doordat vestigingen die qua prestaties ver achterliggen op andere vestigingen niet reageren op de prikkel, maar alleen vestigingen die al dicht bij het winnen van een bonus zijn. In tegenstelling tot wat in eerdere onderzoek wordt geconcludeerd, leidt de invoering van de relatieve prestatiebeloning niet tot een significante verbetering van de prestaties op het moment van de introductie van de bonus. Dit alles concluderen Delfgaauw *et al.* op basis van een veldexperiment met 189 vestigingen van een Nederlandse winkelketen.

Delfgaauw, J., R. Dur, A. Non en W. Verbeke (2013) *Dynamic incentive effects of relative performance pay: a field experiment. IZA Discussion Paper*, 7652.

Stuadeadviseur

Een individueel gesprek met een stuadeadviseur leidt tot een betere keuze voor een vervolgopleiding van middelbare scholieren. Dit concluderen Borghans *et al.* aan de hand van empirisch onderzoek met gegevens van 4.191 Nederlandse studenten uit 2004. Studenten die een gesprek met een stuadeadviseur of decaan hebben gehad, geven in een enquête achttien maanden na het afronden van hun vervolgopleiding significant vaker aan tevreden te zijn met hun opleiding. Het gevonden effect is het sterkst voor mannen en studenten met laagopgeleide ouders.

Borghans, L., B.H.H. Golsteyn en A. Stenberg (2013) *Does expert advice improve educational choice? IZA Discussion Paper*, 7649.

Onerlijk

Mensen die geboren zijn in 1950 kregen door een beleidswijziging in 2006 te maken met een slechtere pensioensregeling vergeleken met mensen uit 1949. Uit empirisch onderzoek van Montizaan *et al.* met gegevens over 4.520 mensen blijkt dat werknemers uit 1950 hierdoor minder gemotiveerd zijn op hun werk, wat kan komen doordat ze het beleid als oneerlijk ervaren en daardoor op basis van wederkerigheid minder gemotiveerd zijn. Het effect is sterker voor mensen die in de eerste maanden van 1950 zijn geboren en naarmate men relatief meer collega's heeft die niet door de maatregel zijn getroffen.

Montizaan, R., F. Cörvers, A. de Grip en T. Dohmen (2013) *Negative reciprocity and entrenched pension rights. Netspar Discussion Paper*, 040.

Onderzoek

Bedrijven kunnen hun onderzoek en ontwikkelingsactiviteiten (O&O) uitbesteden aan andere bedrijven om te profiteren van ervaring en kennis van die andere bedrijven. Het kan echter ook zijn dat ze O&O juist zelf willen uitvoeren om het wegkoken van kennis te voorkomen, of een combinatie van de twee strategieën gebruiken. Rosa en Mohnen concluderen op basis van empirisch onderzoek met gegevens uit de periode 1997–2006 over 125.568 Canadese bedrijven dat deze weinig wisselen van investeringsstrategie. De opbrengsten van O&O verschillen niet significant voor de twee pure strategieën, hoewel de opbrengsten van het combineren van interne en externe O&O in sommige gevallen wel hoger liggen dan bij de pure strategieën. Een hogere variantie van de investeringen in O&O, ofwel een minder constante investeringsstroom, gaat gemiddeld samen met lagere opbrengsten.

Rosa, J.M. en P. Mohnen (2013) *Doing R&D in a closed or open mode: dynamics and impacts on productivity. UNU-MERIT Working Paper*, 060.

Autonomie

In landen waar mensen meer vertrouwen in de maatschappij hebben, wordt werknemers gemiddeld meer autonomie gegund in hun werk. Van Hoorn vindt deze relatie aan de hand van empirisch onderzoek met gegevens over 189.213 mensen uit dertig landen over de periode 2002–2010. Dit onderzoek draagt bij aan het begrijpen van de invloed van culturele eigenschappen zoals maatschappelijk vertrouwen op gehanteerde managementstijlen en, als gevolg daarvan, economische uitkomsten zoals arbeidsproductiviteit.

Hoorn, A. van (2013) *Trust and management: explaining cross-national differences in work autonomy. SOM Research Report*, 015.

Fietskilometers

Tussen 2000 en 2012 hebben fietsers gemiddeld veertien procent meer kilometers afgelegd. Deze stijging komt volledig voor rekening van de opkomst van de elektrische fiets. Het gemiddelde aantal kilometers op gewone fietsen bleef vrijwel onveranderd. Inmiddels bezit vijf

14%

Toename fietskilometers
tussen 2000 en 2012

procent van de bevolking een elektrische fiets, en van de zestigplussers zelfs tien procent. Vooral ouderen zijn hierdoor meer gaan fietsen.

KiM (2013) *Mobiliteitsbalans 2013*. Den Haag: Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid.